

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 40 K

mesečno 10 .

za inozemstvo . . . 100 .

Oglas za vsak mm višine

stolpca (58 mm) . . 1 K

mali oglas do 30 mm

stolpca (58 mm) . . .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 142
Telefon št. 72.

Upravišstvo:

Vrbovska ulica št. 64
Telefon št. 98.Račun izr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 20. marca.

Seja narodne skupščine

POSPEŠENJE RAZPRAV O DRŽAVNI IN AVTONOMNI UPRAVI. — NE-SKLEPČNA SEJA ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Danes dopoldne je ob 17.30. predsednik dr. Ivan Ribar otvoril sejo narodne skupščine. Na dnevnem redu je predlog zakona o odlaganju trgovskih plačil v inostranstvu. Po odpravljenju nekaterih formalnosti je predsednik izjavil na vprašanje nekaterih poslancev, da sta oba predloga o obtožbi proti generalu Zečeviću (zaradi poziva rekrutov v zimskem času) prišla v skupščino šele dne 29. t. m. in da vsled tega še ni mogla priti na dnevni red današnje seje.

Pred prehodom na dnevni red je ministar za izenačenje zakonov Marko Trifković izjavil, da v smislu člena 135. ustave poteče 28. t. m. čas, do katerega lahko skupščina odpravi zakon o obli upravi o srezki in oblastni samoupravi in razdelitvi zemlje na oblasti. Glede na

važnost zakonov in na ugled parlamenta je želel, da se predpisi teh zakonov ne uveljavijo s kraljevsko odredbo, ampak rednim parlamentarnim potom in da jih skupščina reši v določenem roku. Zato predlaga, da se odloži z dnevnega reda zakon o odlaganju trgovskih plačil v inostranstvu in da se na dnevni red postavi zakon o obli upravi.

Med govorom ministra so nekateri člani Jugoslovanskega kluba ugovarjali, a je bil ministrov predlog sprejet z veliko večino glasov in odredena prihodnja skupščinska seja na jutri ob 18. z dnevnim redom: Zakon o obli upravi.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Današnja seja zakonodajnega odbora je radi ne-sklepčnosti odpadla in je sklicana prihodnja za jutri dopoldne.

Hrvatski emigranti snu'ejo svojo vlado

TAJNO ZBOROVANJE NA DUNAJU. — EMIGRANTI HOČEJO IMETI SVOJE POSLANIKE.

Dunaj, 20. marca. (Izv.) Kakor poročajo današnji listi se je vršil v petek in soboto na Dunaju tajen konvencijel voditelj hrvatske protijugoslovanske emigracije; sestanka so se udeležili baje tudi zastopniki Hrvatskega bloka iz Zagreba. Hrvatski iridentisti so sklenili, da

osnujejo na Dunaju ali v Budimpešti hrvatsko vlado, ki jo bodo notificirali vsem državam kot edino pravo vlado in predstavitev hrvatskega naroda. Imenovani bodo pri vladah vseh večjih držav svoje diplomatske zastopnike in proglasili bojkot poslanikom kraljevine SHS.

Člani reške konstituanče pod vo'aškim nadzom sívom

PREDSEDNIK KONSTITUANTE PRETEPEN. — DVOUMEN D' ANNUNZIJEV PROGLAS. — POGAJANJA Z JUGOSLAVIJO ŽE V TEKU. — NAPAD NA NAŠO OBMEJNO STRAŽO.

Sušak, 20. marca. (Izv.) Vojaški diktator poročnik Cabrera je dal vsem članom konstituanče, avtonomnašam postaviti pred vrata karabinijersko stražo, da jih čuva pred pobegom iz Reke. Cabrera namerava prisiliti vse člane konstituanče, da se udeležijo seje konstituanče in tam sestavijo novo vlado po intencijah fašistov.

Predsednik konstituanče Rudan, ki je hotel pobegniti iz Reke, je bil na ulici spoznan, vjet, pretepen in odpeljan nazaj domov, kjer so mu pod smrtno kaznijo zabranili, da ne sme več zapustiti svojega stanovanja brez dovoljenja fašistov. Člani konstituanče Filipić, Wolf, Stangher in Perenati so se nakačali že na sušaškem bulvaru, pa so jih fašisti in karabinijerji dohiteli, vjeli in odpeljali nazaj na Reko.

D' Annunzio je izdal legijonarjem proglas, v katerem pravi, da so rapalski pogodbi podpisali dediči Adue in Krfa, ne pa dva naroda, in da mora Reka dobiti čisto reško vlado, čisto reška vlada pa da je le tista, ki je dvakrat italijanska. Za to da on lojalno garantira...

Rim, 20. marca. (Izv.) Italijanski zunanji minister Schanzer je v soboto v zunanjem odseku zbornice ponovil iz-

jave glede Reke, kakor jih je podal v senatu. Izjavil je, da se pogajanja z Jugoslavijo že v teku in da se vrše prijateljsko. — Na Reki vlada mir. Upati je skorajšnjih uspehov pogajanj za sestavo vlade.

Pariz, 20. marca. (Izv.) Tukajšnji listi pišejo, da je D' Annunzio v proklamaciji svojim pristaešem nastopil za preudarnost in za izvedbo rapalske pogodbe. Proklamacija se je na trgu v Reki javno predčitala. Pariški listi doznajajo, da je pred kratkim italijanski vojni minister obiskal D' Annunzia, ki je na njegovo zahtevo pristal na neke predloge De Facta glede Reke, naka je D' Annunzio sestavil svojo proklamacijo, ki je nacionalistične kroge tako silno presenetila.

Sušak, 20. marca. (Izv.) Sinoči ob 19. uri 20 minut so italijanski vojniki in karabinijerji obstreljevali našo obmejno stražo pri Orahovici nad Sušakom ter izpalili celo vrsto strelcov, ki so padli okrog naše stražnice. K sreči niso nikogar zadeli, dasi je naša straža bila polnoštevilno na svojem mestu. Vsled dobljenih instrukcij naša straža na italijanski ogenj ni odgovarjala.

Iz ministrskega sveta

Sporazum o fiskalnem zakonu.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Pred današnjim sestankom narodne skupščine se je vršila v ministrski sobi konferenca vseh članov kabineta. Prisostvoval ji je tudi predsednik parlamenta. Sea je imela povsem informativen značaj, in so se na njej razpravljala sliora vsa sedanja vprašanja iz plenuma in zakonodajnega odbora. Tudi je dosežen sporazum glede fiskalnega zakona, čegar predlog bo izdelan v zmislu, da bo zakon vseboval tudi predpise o sodnem postopku v slučajih tiskovnih pravd, da se tako avtentno interpretira zadnja ustavna določba.

Iz finančnega odbora

Proti prepovedi uvoza luksuznega blaga. — Dohodki poštne uprave.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Prva sekcija finančnega odbora je danes v finančnem ministertvu razpravljala o budžetskih prihodih. Ugotovilo se je, da znašajo dohodki ministrstva za pošte in brzojav v letu 1921 za 55 milijonov dinarjev več, kakor je bilo v budžetu proračunano.

Nato je pričela diskusija o zabrani uvoza luksuznega blaga. Sekcija je bila mnena, da zabrana tega uvoza ni bila umestna, ker podpira tihotapstvo, državi pa ne prinaša uvoznih dohodkov. Sekcija je bila mnena, da bi moral finančni minister izdati takšne zabrane le v sporazumu z ministrom trgovine in industrije. Sek-

cija je nato zahtevala od generalne direkcije carin, da natančno specificira, kaj spada v pojem luksurne robe, kaj pod neobhodno potrebno prehrano, in kaj v kategorijo robe, ki je potrebna za preskrbo ter izjavila, da bo potrebna, če redukcija uradništva in raznih bužetskih postavk ne bo pokazala raznatežja v proračunu. Uvoz luksurne robe bržčas zopet dovoliti, toda z zelo povišano uvozno carino. Končno je sekcija čitala iz bužetskih prihodov vse postavke iz šolnine in šolske vpisnine, ker ta bužetska postavka ni v skladu z ustavo, ki določa popolnoma brezplačno šolanje.

Proglas albanske vlade

Proti italijanskim intrigam.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Beograjske «Novosti» javljajo iz Krfa: Albanske vlade se končno potoklo vstaje po vseh kraih. Celokupna albanska vlada se sedaj zopet nahaja v Tirani. Njen predsednik Ahmed beg je izdal na albanski narodni proglas, v katerem poziva vse Albance k miru in redu in opozarja na težko prestane dni ter na nevarnost, v kateri se domovlasi nahaja. Italijanski plašeniki so hoteli izvesti prevrat in kompromitirati ter upropasti svobodno Albanijo. Albanci pa so razumeli svoj položaj in se sprli tem poskusom. Danes so že vsi italijanski plašeniki izgnani iz zemlje. Isto odločnost bodo Albanci pokazali tudi v bodoče.

Prevrat na Bolgarskem?

NEPOTRJENA VEST «NEWYORK HERALDA». — VOJAŠKA DIKTATURA?

Pariz, 20. marca. (Izv.) Agence Havas poroča: «Newyork Herald» javlja, da je bolgarska vojaška stranka vrgla vlado ministrskega predsednika Stambolijskega in proglasila vojaško diktaturo.

Dunaj, 20. marca. (Izv.) Avstrijska vlada do nocoj ob 8. še ni dobila pot-

dila o padcu sedanje bolgarske vlade.

Berlin, 20. marca. (Izv.) Tukajšnje bolgarsko poslanstvo izjavlja z oziranjem na vesti «Newyork Herald», da je še ob 6. zvečer prejelo depešo svoje vlade iz Sofije, oddane danes opoldne, ki ne vedo ničesar o kakem prevratu.

Več sto fašistov aretiranih

ODLOČEN NASTOP IT ALIJANSKE VLADE.

Rim, 20. marca. (Izv.) Včeraj je bilo na povelje notranjega ministra aretiranih v vsej državi do 800 fašistov, ki se bodo pred sodiščem zagovarjali radi kršitve miru v državi. Več kot tisoč drugih fašistov, ki so bili naznanjeni radi

manjših prestopkov, bo v kratkem poklicanih pred sodišče.

(Treba je počakati, če bo iz te moke tudi kaj kruha. Že večkrat se je italijanska vlada spravila nad fašiste, a doslej je še vsaka reticirala. Ured.)

Napelost med Poljsko in Rusijo

OSTRA NOTA POLJSKE VLADE.

Varšava, 20. marca. (Izv.) Na zadnje notrusskega ljudskega komisarja za zunanje zadeve Čičerina je odgovorila poljska vlada v nenavadno ostrem tonu. Nota naglašja dejstvo, da rusko časopisje venomer hujska proti Poljski, da zbira Ru-

sija ob meji svoje čete in da Rusija nelojalno izpolnjuje svoje obveznosti napram Poljski. Nota nastopa za mirno sodelovanje vseh držav za obnovo in naglašja, da Poljska nima sovražnih namer napram Rusiji.

Zaupnica laški vlad

Rim, 20. marca. (Izv.) V soboto zvečer je italijanski parlament z govorom zunanjega ministra Schanzerja (glej nedeljsko «Jutro», Ured.) zaključilo razpravo o izjavi nove vlade. Zbornica je nato prešla na glasovanje o dnevnem redu, ki izreka vlad de Facte zaupnico. Pri glasovanju je bilo navzočih 365 poslancev, od teh je glasovalo za zaupnico 275, proti pa 90 poslancev.

Zbornica je sprejela rezultat glasovanja na znanje s prav medlim odobravanjem, tako da je bilo očitno, da je ogromna večina glasovala za zaupnico le, da prepreči novo krizo, ne pa iz notranjega prepričanja.

Ceški Nemci proti Mili antanti

Beograd, 20. marca. (Izv.) Današnja poloficijozna «Tribuna» javlja, da se zlasti nemški tisk na Češkem vznemirja zaradi zadnjih konferenc Male antante. Tako na primer imenuje «Bohemia» dr. Beneša v včerajšnjem uvodniku, da je «der grosse Schweizer» (nekadaj priimek Metkeja), ker ne da nobenih pojasnil o teh sestankih. Nemški tisk misli, da ni šlo zgolj za gospodarska vprašanja, ampak da je med Jugoslavijo, Rumunijo in Poljsko dosežen trdi sporazum vojaškega značaja in strikten dozor za varstvo političnega statusa cuo napram Rusiji, in zahteva od dr. Beneša tozadevnih pojasnil.

Iz demokratskega kluba

Volilni red za oblastne skupščine. — Regulacija inozemskih plačil.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Demokratski klub je danes razpravljal o čl. 44 volilnega reda za oblastne skupščine in se je skoro soglasno izrekel za uvedbo d' Hontovega sistema za samoupravne edine, dočim bo o volilnem redu za skupščino sklepali pozneje. Sledila je razprava o regulaciji plačil v inozemstvu. Ta projekt se znenkrat zopet odloži, vendar finančni minister izjavlja, da vztraja na njega parlamentarni diskusiji in da bo v slučaju če zakon ne bi bil sprejet, podal ostavko.

SEJA RADIKALKEGA KLUBA.

Beograd, 20. marca. (Izv.) Danes popoldne je radikalni klub imel sejo, na kateri je razpravljalo o politični situaciji. Seji je predsedoval predsednik vlade Nikola Pašić, ki je referiral o svojem razgovoru s predsednikom demokratskega kluba g. Davidovićem. Demokratski klub je predlagal, da se odloži zakon o odložitvi trgovskih plačil v inostranstvu za 28. t. m., ker mora dotlej biti sprejet zakon o administrativni reformi. Klub je na to sklenil, da se ima zakonodajnemu odboru postaviti na dnevni red zakon o civilnih državnih uradnikih (pragmatika), in je na to odobril predlog o spremembi parlamentarnega dnevnega reda. Medstrankarski odbor z oziranjem na te sklepe ni imel danes popoldne napovedanega sestanka, ampak se sestane jutri ob 10. uri dopoldne.

ODPOKLIC AMERIŠKIH ČET.

Washington, 20. marca. (Izv.) Državni tajnik za vojsko je odredil, da se do dne 1. julia odpokličejo vse ameriške čete iz Porenja.

Preporne točke med emokrati in radikali

Beograd, 20. marca. (Izv.) Današnja «Politika» objavlja članek «Pred krizo», v katerem izvaia, da obstojalo med demokrati in radikali nasprotstva v treh vprašanjih: 1.) radi volitve narodnih poslancev, 2.) radi zakona o regulaciji plačil v inozemstvu in 3.) radi razdelitve države na oblasti. Tako med radikali kakor med demokrati zahtevajo mnogi da ostanejo kvalificirani mandati. Radikali so proti zakonu o regulaciji plačil v inozemstvu. Napoved «Politike», da je pričakovati krizo, je znatno pretirana, ker obstoji na obeh straneh trdna volja doseči sporazum.

Olajšave v deviznem prometu

Beograd, 20. marca. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je imel z zastopniki beograjskih, zagrebških in ljubljanskih bank konferenco glede regulacije valutnega vprašanja. Dr. Kumanudi vztraja pri svojem pravilniku, vendar pa je v svrhu olajšanja dela Narodni banki dovolil tudi nekaterim zagrebškim in ljubljanskim bankam, da opravljajo posle, ki bi jih smela dosedaj samo Narodna banka.

SKIRMUNTOVA POT V PARIZ IN LONDON.

Varšava, 20. marca. (Izv.) Zunanji minister Skirmunt odputuje prihodnji četrtak v Pariz in London. V vsakem teh mest se bo mudil po 4 dni naka se za par dni vrne v Varšavo, odkoder odputuje potem preko Ljubljane v Genovo. Kakor se govori, se sestane Skirmunt spotoma s češkimi, rumunskim in jugoslovanskim zunanjim ministrom, naka bodo vsi skupaj nadaljevali pot v Genovo.

NORTHCLIFFOVO ČASOPISJE PROTI LLOYD GEORGEU.

London, 20. marca. (Izv.) «Times» in ostalo časopisje Nouthcliffovega Concerna so podvojili svoje napade na koalicijo in na Lloyd Georgeja. «Times» trdijo, da je genovska konferenca samo bluff in ne morejo razumeti, zakaj je pravzaprav potrebna, češ, da pa Angliji lahko ogromno škoduje. Tudi «Daily Mail» je presenetljivo naenkrat obrnil svoje napade proti Lloyd Georgeu, dočim ga doslej ni napadal.

ANGLESKO - TURSKA POGAJANJA

London, 20. marca. (Izv.) «Daily Telegraph» piše: Čeprav sta se lord Curzon in Jusuf Kemal v soboto pogajala celi dve uri, vendar pogajanja niso imela nobenih uspehov. Lord Curzon smatra, da tvorijo jedro vprašanja miru med Grčijo in Turčijo jamstva za varstvo manjšin v Turčiji, in trdi, da bi bilo mogoče razpravljati o teritorialnih vprašanjih šele potem, ko se reši vprašanje manjšin.

POLJSKA POGAJANJA ZA ANGLEŠKO POSOJILO.

Varšava, 20. marca. (Izv.) Ker pogajanja s francoskimi bankami za milijardno posojilo niso dovedla do ugodnih uspehov, je poljska državna kreditna banka začela v Londonu pogajanja za kratkoročno angleško posojilo ter ponudila jamstvo v dohodkih tobačnega monopola.

Pred novimi občinskimi volitvami v Ljubljani

Uveljavljanje revidiranega občinskega volilnega reda za Ljubljano.

Ljubljana, 20. marca.

«Službene Novine» od 18. marca objavljajo besedilo revidiranega občinskega volilnega reda za Slovenijo, kakor ga je odobril Zakonodajni odbor v svoji seji dne 28. decembra 1921 in ki sedaj velja, sankcioniran od kraja dne 18. februarja 1922, kot «zakon o volitvi občinskega zastopstva» ne samo za Slovenijo, temveč tudi za Dalmacijo, Banat, Bačko in Baranjo ter za mestne in druge organizirane občine v Bosni in Hercegovini. Za pokrajine izven Slovenije izda minister notranjih zadev v sporazumu z drugo sekcijo Zakonodajnega odbora še izvršilno naredbo radi tehničnih sprememb, ki so potrebne z ozirom na nekoliko drugačno administrativno organizacijo v teh krajih.

Kakor znano je Zakonodajni odbor v glavnem odobril dosedaj veljavni volilni red za Slovenijo, ki je uveljavljen za naše občine splošno in enako volilno pravico s poropcem in fakultativnim vezanjem list. Glavne spremembe novega zakona napram dosedanjemu se tičejo pasivne volilne pravice, ki je vezana na 24. leto ter na dveletno redno bivališče v dotični občini, nadalje sestave občinskih svetov, ki bodo v bodoče šteli liho število odborov, in sicer v občinah z manj nego 500 prebivalci 7 in 3 namestnikov, z manj nego 1000 prebivalci 9 (4), 17 odborov, 25 (do 5000), 33 (do 10.000), 37 (do 20.000), 41 (do 40.000), v občinah s 40.000 prebivalci in več pa 49 odborov.

Najvažnejša sprememba se tiče razdelitve mandatov v velikih občinah. V mestih z lastnim statutom (Ljubljana, Celje, Maribor in Ptuj) ter v občinah, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev (Trbovlje) ne velja več pravilo, da se število mandatov razdeli sorazmerno številu glasov, ki jih je dobila posamezna kandidatska lista, temveč je uveljavljena kombinacija večinskega in proporcionalnega principa. V teh velikih občinah pripade namreč v smislu § 34. volilnega zakona polovica za enega zmanjšane števila odborov, v imenu občine je podžupan Roglič pozdravil zbor, posebno Srbe in Hrvate, predsednik osrednjega odbora doktor Marković je pa imel lep govor o jedinstvu, pretrgan večkrat z iskrenim navdušenjem.

Iz tajnikovega poročila (g. Mahkota) posnamemo, da je na slovenskem ozemlju 70 podružnic z nad 14.000 člani in da se ustanovi v Ljubljani lastna prodajalna pisarnih potrebščin. Predsednik izrazi tajniku zahvalo, blagajniku in odboru izreče zbor absolutno. Izvoljen je bil naslednji novi odbor: predsednik dr. VI. Ravnihar, podpredsednik: dr. Dinko Puc, dvorni svetnik Regally, ga. Franja dr. Tavčarjeva; odborniki: Mahkota, dr. Vodopivec, dr. Fornazarič, Jernej Kopac, Fr. S. Finžgar, dr. Srebrnik, nadzornik Jos. Wester, dr. Lambert Ehrlich, Železnikar, Kravos, prof. Seidel, Mastan, okr. glavar Podboj, notar Tavzes, prof. Kovčič, Mohorko, gđ. Poljančeva, Sarova, Črnež in Hecelce.

Ob 13. uri je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil občni zbor.

Pokrajinski zbor Jugoslovanske Matice

Maribor, 19. marca.

Tiho, skoro nezapaženo se je vršil danes v našem mestu drugi pokrajinski zbor «Jugoslovanske Matice». Zborovali so samo delegati podružnic in umljivo je, da tako zborovanje ne more biti posebno številno, četudi je na Slovenskem 70 podružnic in nad 14.000 članov. Vseh udeležencev je bilo preko 400.

Udeleženci so prišli v treh skupinah: večeraj popoldne z brzovlakom, predsednik osrednjega odbora iz Beograda, vseučilišni profesor dr. Boža Marković, predsednik podruž. odbora v Zagrebu dr. Živko Petričič, tajnik pokrajinskega odbora v Zagrebu doktor Adžija, predsednik pokr. odbora v Sarajevu g. Stjepan Žakula, predsednik podružnice v Osijeku g. Alinčič. S popoldanskim osebnim vlakom je prišel predsednik pokraj. odbora doktor VI. Ravnihar in mnogi drugi delegati, mnogo jih je pa prišlo z današnjim dopoldanskim osebnim vlakom.

Danes po 10. uri se je začelo zborovanje, ki ga je otvoril predsednik pokrajinskega odbora dr. VI. Ravnihar s pozdravom delegatov osrednjega odbora in pokr. organizacij, zastopnikov armade, duhovništva, zastopnika mariborske občine, podžupana Rogliča, kakor tudi zastopnike demokratske stranke (dr. Lipolda), SLS (prof. Vesenjaka), NSS (Jarha) in samostojne kmetijske stranke (Kenda). Dr. Ravnihar je v svojem pozdravnem govoru posebno poudaril, da Maribor v obrambnem delu skoraj prednjači Ljubljani.

V imenu občine je podžupan Roglič pozdravil zbor, posebno Srbe in Hrvate, predsednik osrednjega odbora doktor Marković je pa imel lep govor o jedinstvu, pretrgan večkrat z iskrenim navdušenjem.

Iz tajnikovega poročila (g. Mahkota) posnamemo, da je na slovenskem ozemlju 70 podružnic z nad 14.000 člani in da se ustanovi v Ljubljani lastna prodajalna pisarnih potrebščin. Predsednik izrazi tajniku zahvalo, blagajniku in odboru izreče zbor absolutno.

Izvoljen je bil naslednji novi odbor: predsednik dr. VI. Ravnihar, podpredsednik: dr. Dinko Puc, dvorni svetnik Regally, ga. Franja dr. Tavčarjeva; odborniki: Mahkota, dr. Vodopivec, dr. Fornazarič, Jernej Kopac, Fr. S. Finžgar, dr. Srebrnik, nadzornik Jos. Wester, dr. Lambert Ehrlich, Železnikar, Kravos, prof. Seidel, Mastan, okr. glavar Podboj, notar Tavzes, prof. Kovčič, Mohorko, gđ. Poljančeva, Sarova, Črnež in Hecelce.

Ob 13. uri je bil dnevni red izčrpan in predsednik je zaključil občni zbor.

Delavska zbornica v Ljubljani

V nedeljo dne 19. marca se je vršila II. seja «Delavske zbornice» v Ljubljani. Zakaj se je vršila, menda sam gospod Čobal kot njen predsednik ni vedel. Da nima D. Z. sredstev bi njeno predsedstvo lahko razglasilo po časopisih, ali po okrožnici in bi potne troške ter dijete za nepotrebno sejo prihranilo rajše za pravico volilnega reda, kar je pravzaprav edina naloga provizorične D. Z. G. Čobal bi se vendar že moral enkrat zavedati, da vzdržuje provizorično D. Z. ministarstvo za socialno politiko in da je stvar poslancev, da dvignejo subvencijo, ako je to mogoče. Kreditov pa provizorična D. Z. ne more najemati, ker nima zato po zakonu nobene pravice. Ako hoče kdo ne oziraje se na zakorsko možnost pre-

vesti jamstvo, svobodno mat. Zakaj, g. Čobal tega ne stori? Čisto pravilno stališče je zato zavzel pri seji zastopnik zasebnega uradništva g. Lovšin, češ da naj se pripravijo in izvedejo volitve brez odloga. Potem pride definitivna D. Z., ki ima po zakonu pravico pobirati za svoje vzdrževanje doklade. Gospodje Čobal, Češnik in drugi, ki so na večerajšnji seji iskali krivcev za nedelavnost D. Z., bi morali prijeti sami sebe za nos; kajti samo oni so krivi, da je D. Z. skoraj že tri mesece pri življenju pa ni predložila niti še volilnega reda, niti ni sicer kake življenske moči pokazala. Vsak dan zavlačevanja volilnega reda pa znači vsak dan novo odgoditev delovanja redne Delavske Zbornice. V nadaljnjem prinašamo o večerajšnji seji D. Z. naslednje poročilo:

Seje se je udeležilo 48 članov. Pogrešili smo vladnega zastopnika in tudi galerija je bila skoro prazna, pač znamenje, da široka publika, osobito delavstvo za to socialno institucijo nima še dovolj razumevanja.

Predsednik g. Čobal je najprvo omenjal, da je obstoj D. Z. ogrožen, če se ne nakloni potrebna subvencija, ali vsaj kredit. Ukrenilo se je vse potrebno za doseg enega ali drugega, vendar se mu zdi, da se dela tu s strani vlade, ali gotovih oseb zapreke in to z gotovim namenom.

G. Čobal je mnenja, da nadaljnjih sej ni mogoče sklicevati dotlej, dokler vprašanje finansiranja ni rešeno. Sklicati bi jih sicer vseeno, vendar bi morali delegati stroške nositi sami; v tem slučaju se žrtuje tudi on sam.

Težkoče obstoje tudi glede pisarniških prostorov, ki jih je vlada obljubila v stanovanjskem uradu.

G. Čobal je poročal dalje, da se je D. Z. udeleževala raznih pogajanj, razprav, medznih gibanj itd. Nominiralo je predsedstvo med drugim člana za Osrednji urad v Zagrebu in Pokojniški zavod v Ljubljani.

Pri tajniškem sporočilu je g. dr. Likar omenil, da so se v Beogradu sestali zastopniki vseh D. Z. države. Sli so na merodajna mesta intervenirali, pa so malo dosegli, ker prvotna postavka 1.000.000 Din za vse zbornice se je skrčila na vsoto 200.000 Din, torej ca. 30.000 Din na leto za Ljubljano.

Pri debati, ki je bila mestoma zelo živahna, je poudarjal g. Jeran z Jesenice, da se mandatov ne sme položiti pod nobenim pogojem, ker je znano, da so se socialne institucije po večini ustvarile iz nič.

Zastopnik privatnih nameščencev g. Lovšin je za določitev minimalnega programa, čele potem se bo dalo govoriti o nadaljnjih korakih.

G. Češnik (zastopnik večinskega kluba) je poročal da je v blagajni še ca. 1000 Din. Subvencija znaša mesečno 1200 Din, kar ni niti za tajnika. Izraža mnenje, da pri vladi nekatere osebe namenu nagačajo. Kredit se mora doseči, ker bi bili sicer primorani položiti mandate. Predlaga, naj se stavi vladi za to rok 14 dni.

G. Lovšin izjavi, da treba delokrog zmanjšati in delati samo na pripravah za volitve in volitve izvesti. Za ta slučaj bi se tudi klub zasebnih nameščencev bolj intenzivno interesiral za dovolitev subvencije ali kredita.

Na predlog g. Češnika se sklene strokovne organizacije obvestiti, da se vsled pomanjkanja sredstev ne morejo voditi nobena posredovanja.

Pri volitvah v odseke je bilo izvoljenih v vsak odsek po 5 članov in sicer 2 od večine, ostali trije klubi pa po 1 zastopnika.

Tajnikom D. Z. je bil soglasno izvoljen g. dr. Stanko Likar.

Sprejet je bil predlog, da naj se izvedba zakona o zaščiti radnika za Slovenijo odloži do konca t. l.

Seja je bila zaključena ob 17. uri.

Politične beležke

† Predsedstvo Hrvatskega bloka v večerajšnji «Hrvatu» odločno demantira vest, da bi bil znani memorandum poslan italijanski vladi in pravi, da je vest zlobna izmišljotina.

† Obupani klerikali. V zakonodajnem odboru je stopilo vprašanje administrativne razdelitve države v odločilen štadij: prihela se je debata o vladnem že v pododboru deloma predelanem zakonskem načrtu. Klerikali, ki so ves čas intrigirali in špekulirali na to, da bo prišel dens ex machina ter vse delo za izgraditev ustave podrl, so končno uvideli, da so bili njihovi napori prazni. Sedaj so se vdali obupu in posl. Hohnjec je v sobotni seji zakonodajnega odbora predčital sledečo melanholično izjavo klerikalnega kluba: Ob priliki razprave o zakonskem načrtu glede razdelitve države na oblasti je naša dolžnost, da v imenu Jugoslovanskega kluba ob tej priliki izjavimo, da smo odločni nasprotniki umetnega razkosanja posameznih delov države, ki tvorijo v naravnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem in upravnem pogledu celoto. Taka razdelitev je v protislovju z načrtom Jugoslovanskega kluba in vse Hrvatske in Slovenske ljudske stranke, ki zahteva razdelitev celega državnega ozemlja na sledečih 6 pokrajin: Srbija, Hrvatska - Slavonija z Medjimurjem, Bosna - Hercegovina z Dalmacijo, Vojvodina, Črna gora, Slovenija s Prekmurjem. Nameravana razdelitev se splošno križa z zahtevami, potrebami in interesi hrvatskega in slovenskega dela našega naroda. Prisiljeni smo, da iznova izrazimo obžalovanje, ker stranke vladne večine niso smatrale za potrebno, da ugodijo željam hrvatskega in slovenskega plemena jugoslovanskega naroda, niti niso bile za to, da se razdelitev države izvrši sporazumno z zastopniki večine teh dveh plemen. Prepričani, da je večina zakonodajnega odbora odločena, da ne odstopi od take razdelitve države, smatramo, da je zaman predlaganje karšniškoli predlogov in da je torej odveč vsako prizadevanje od naše strani, da ne bi bila sprejeta taka razdelitev in bi se s tem odstranil velik izvor nezadovoljstva in krivic.

† Beležimo. Nedeljski «Slovenec» prinaša poročilo o volitvah v «Akademsko podporno društvo v Ljubljani». Zgraja se nad ruskimi visokoolci, ker so se poslužili svoje pravice ter se tudi udeležili volitev in to na strani «Jadrana». «Slovenec» pristavlja, da naj iščejo radi tega ruski akademiki podpore le pri demokratih. Beležimo lojalno sicer staro, a sedaj zopet nanovo proglašeno načelo klerikalcev, da je treha podpore dijakom in drugim siromakom deliti po politični pripadnosti.

Prosveta

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Torek, 21. marca: Zaprto.
Sreda, 22. marca: Dramska predstava v operi.
Četrtek, 23. marca: Pohujšanje v dolini Šentflorjanske. Izv.
Petek, 24. marca: «Mariša». E.
Sobota, 25. marca: «Anatol». Izv.
Nedelja, 26. marca: «Hamlet». Izv.
Ponedeljek, 27. marca: «Anatol». B.
Torek, 28. marca: Zaprto.

Opera.

Torek, 21. marca: «Werther». E.
Sreda, 22. marca: «Zlahtni mešan». D.
Četrtek, 23. marca: Zaprto.
Petek, 24. marca: «Luiza» (začetek ob polu 8.). C.
Sobota, 25. marca: «Rigoletto». Izv.
Nedelja, 26. marca: «Luiza» (začetek ob polu 8.). Izv.
Ponedeljek, 27. marca: Zaprto.
Torek, 28. marca: «Madame Butterfly». A.

*
Snočna soareja Romanovski-Kogoj v ljubljanski filharmonični dvorani je bila iz bogveč katerega vzroka zelo pičlo obiskana, morda še bolj pičlo nego zadnja matineja. Tega umetnika nista zaslužila, še manj pa je mogel biti za to vzrok program, ki je bil lep šop skladb naših sodobnih kompozitov. G. Romanovski bojkota ne zasluži, ker je obče priljubljen. A tudi napram g. Kogoju gre stvar vsekakor predaleč, če gre res, kakor se govori, za božkot iz nekih ozirov, ki bi pri prevladnem občinstvu, ki zna ceniti svoje prvobornike za nove umetniške smeri, ne smela veljati za resne.

Se vse preveč odločujoče pri nas žal, osobne simpatije v škodo naši umetnosti. G. Romanovski je odpel po dve La-jovčevi, svoji in Adamičevi, ter po dva Škerjančev, Ravnikovo, Premlovsko, Pavčičev, Pahorjevo in Krekovo pesem ter odlomek iz Sattnerjevega oratorija «Assumption» z velikim umevanjem in poglubenjem.

Proslava 70letnice komponista Fr. Vilharja. V nedeljo se je vršila v zagrebškem gledališču povodom 70 letnice komponista F. S. Vilharja svečana akademija s koncertom. Jubilaru sta častila ravnatelj opere Petar Konjović in zastopnik udruženja glasbenikov Blagoje Berza. Na koncertu so se izvajala samo Vilharjeva dela.

Sijajni uspeh Zikovcev v Zagrebu. Godalni kvartet Riharda Zike je gostoval v soboto v Zagrebu, kjer je imel naravnost fenomenalen uspeh. Ves Zagreb je navdušen. Kvartet je izvajal Beethovnov G-dur, Smetanovo «iz mojega življenja», G-dur Večeslava Novaka in Beethovnov Adagio cantabile. Novakov G-dur Zagrebčanom ni ugajal. Zikovci so odpotovali iz Zagreba v Beograd in prirede na povratku na splošno željo v Zagrebu najbrže še en koncert.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani Florijanska ulica 17. I. V sredo 22. marca ob 8. zvečer Rovetova drama «Nepositen». Predprodaja vstopnic v torek in sredo v Sentjakovski knjižnici od 5. do 7. zvečer.

Slavniški koncert povodom kraljeve poroke se vrši, kakor čitamo v praškem poročilu «Riječi», po indicativni kapelnika Dravske div. dr. Cerina v Ljubljani. Izvajala se bo veličastna C-moll simfonija Mors et vita češkega mojstra Rudolfa Zamrzla, za solo, zbor, veliki orkester in orglje. Premijera te simfonije vršila se je 8. decembra 1921. v praški Smetanovi dvorani ob sodelovanju prvih čeških umetnikov ter je dosegla naravnost senzacionalen uspeh.

Javna predavanja na beogravski univerzi v tekočem tednu: prof. Novaković: O kongresih in konferencah, prof. Petković: geološka zgodovina beografske okolice (s projekcijami), prof. Arandjelović: položaj žene v javnem pravu; dr. Sečurov: o agrarni reformi; prof. Predić: komunalna politika, prof. Branko Popović: kiparstvo (s projekcijami).

Mednarodni klub pisateljev, pesnikov, novelistov in esejistov se je ustanovil v Londonu. Predsednik kluba je znani dramatik John Galsworthy. Francosko podružnico vodi Anatol France, belgijsko Le Roy. Ustanovljeni sta tudi še danska in češkoslovaška podružnica.

Moliere in židje. Ob takih-le tristoletnicah se preiščejo vsi rodovniki, ali ni najti kakih zvez s slavljencem. Nemci so ugotovili, da je bil Moliere tudi na Nemškem in da je znal nemški. Mi smo ugotovili nekaj nepojasnjenih sorodnosti med neko Molierejevo komedijo in komedijo nekega Dubrovničana iz XVII. stoletja, iz česar bi se dalo sklepati, da je Moliere «plankal» od Dubrovničana. No, židje so ugotovili, da je bila Molierejeva žena Armanda Belart židovka, v katero se je zaljublil Moliere baje zato, ker je bila polna eksotizma Judite, Rabele in drugih gospodičen starega testamenta.

Sport

Nedeljske dunajske nogometne tekme. Senzacija dneva je bila v nedeljo zmaga drugovrstnega sportnega kluba «Red Star» nad «Rapidom» v razmerju 2:1. — Dalje so bili rezultati v tekmah: «Amaterji»: Floridsdorf 4:0, «Hakoah»: «Herta» 3:0, «Admira»: «Ostmark» 4:3, «Sportklub»: «Simmeringer S. V.» 1:0 (0:0).

Nedeljske praške tekme. Praška «Sparta»: Chladenska «Sparta» 2:1, «Slavija»: «Meteor» 4:0 (D. F. C.): «S. K.» 2:0.

Glavna skupščina «Sportne zveze» se na željo klubov vrši nepreklicno v ponedeljek dne 3. aprila t. l. ob 7. uri zvečer na ljubljanskem magistratu. Klubi, ki še niso imenovali delegatov, naj pošljejo čim prej priloge Sportni zvezi. Sportna zveza.

Nogometaši ne potrebujejo potnih listov v Belgiji. Dne 26. marca se vrši v Anversu nogometna tekma med Belgijo in Holandijo. Belgijska vlada je dovolila vsem osebam, ki imajo identitetne legitimacije holandske nogometne zveze, potovanje na to tekmo prost prehod preko meje brez potnih listov in vizumov.

Časten dan za «Ilirijo»

Ilirija točje Gradjanski 2:0 (1:0).

V nedeljo je na igrišču «Ilirija» otvorila pomladansko nogometno sezijo. Zagrebški nogometni klub «Gradjanski», ki je na potu v Španijo, da igra tam s prvimi španskimi klubi, se je ustavil v Ljubljani na tekmo z našo «Ilirijo», ki jo je lani z lahkoto premagal s 7:2. Zanimanje za to letošnjo prvo tekmo je bilo veliko, saj velja «Gradjanski» za enega najboljših klubov Jugoslavije ter uživa mednarodni sloves. Publika je bila nervozna. Ali bo tudi tokrat se tako ostro pokazala namoč? Zagrebčanov? Bodimo iskreni in priznajmo: na zmago «Ilirije» ni upal nihče, izvzemši morda oni, ki so vedeli, da je «Ilirija» izvrstno porabila zimski čas. Ko je padel prvi gol za «Ilirijo» — se je gledalcev — bilo jih je nad 3000 — polotilo pravega navdušenja, ki je končno odhalo «Ilirijane» — zmagovalce s frene-tičnim aplavzom: Poudarjamo takoj, da je bila zmaga domačinov popolnoma zaslužena. Igra «Ilirije» je mogla zadovoljiti vsakega objektivnega gledalca. Potek igre

je bil v glavnem nastopni: Začetkoma se opaža lahka premoč gostov, ki pa vendar ne morejo izrabiti nekaj zelo ugodnih šans. Sledijo trije lepi napadi «Ilirije», ki se pa vsled dobre obrambe «Gradjanskega» izjalovijo. Gradjanski skuša s silnim napadom na nasprotni gol, da bi dosegel vodstvo, ki ga prepreči naravnost izborna obramba «Ilirije». Omeniti moramo zlasti Pretnarja in Pelana: Pelan kot golman je bil naravnost sijajen. Težke situacije, ki so nastale vsled hitrih in nepričakovanih napadov «Gradjanskega», je rešil z absolutno sigurnostjo. V taki formi ga skoraj še nismo videli. Čim bolj se igra razvija, tem očitnejša preneha premoč gostov, ki se je pričetkom igre pokazala, ko so Ljubljanci imeli še tremo. Igra postaja vedno bolj napeta. «Ilirijani» forsirajo pri svojih napadih levo krilo, Vidmajerja. Slede napadi z ene in druge strani. Po lepi kombinaciji napadalec zabije Zupančič Vlado po zaslugi Vidmajerja v 43. minuti s krasnim strelom žogo v gol ter doseže s tem vodstvo za «Ilirijo». Občinstvo je pozdravilo prvi uspeh z navdušenim ploskanjem. V prvi polovici ni mogel «Gradjanski» iz-

premeniti v gol nobenega kornerja proti «Iliriji» — bilo jih je sedem — čeprav so večkrat nastale po lepo streljanih kornernih precej nevarne situacije za domača vrata.

Druga polovica igre prične z lepim napadom «Gradjanskega», ki ga pa Pelan odbije. «Ilirija» je vedno bolj v premoči. Njeno moštvo nam nudi lepe kombinacije; odlikuje se zlasti Vidmajer s svojimi krasnimi centri. Sledita zopet dva kornerja, vendar pa tudi sedaj «Gradjanski» nima uspeha. «Ilirija» neprestano napada nasprotni gol, toda obramba «Gradjanskega» se drži in prepreči vsak uspeh. Igra se vrši sedaj skoraj vedno na strani «Gradjanskega» in je premoč «Ilirije» očitvidna. Gostje skušajo enkrat izrabiti priliko, ko sta bila oba branilca «Ilirije» skoraj pred nasprotnim golom. Vendar pa dosepta pravčasno na svoje mesto, da rešita situacijo. Zopet napad «Ilirije». Srednji napadalec Uzak zabije v glavo lep center Vidmajerja v gol, toda Vrdjuka odbrani. Napadi se menjavajo. Perška skuša s solonapadom doseči uspeh, kar mu prepreči obramba «Ilirije». Vsi nadaljnji kornerni trogi «Iliriji» in proti «Gradjanskemu»

ostanejo brezuspešni. Sledi po lepi kombinaciji domačinov napad «Ilirije». Vidmajer odda v izredno krasnem centru žogo Uaku, ki jo v 39. minuti zabije v gol. S tem je z ozirom na premoč «Ilirije» v drugi polovici tekma takorekoč odločena. Sicer skušajo gostje še v zadnjih momentih doseči častni gol. Sledijo ljuti protinapadi gostov, ki pa ne dovedejo do nobene izpremembe izida. Koti 10:2 za «Gradjanskega».

Kakor že omenjeno, se je poraz «Ilirije» smatral za gotovo stvar. Vendar pa je bila njena igra taka, da si samo želimo, da bi večkrat videli ono lepo skupnost v igri in izredne kombinacije kot v nedeljo. Najboljši igralci «Ilirije» so bili brezdvomno vratar Pelan, levo krilo Vidmajer, branilec Pretnar, srednji krilec Zupančič II, leva zveza Pevalek ml., in mladi Zupančič, ki je v enem letu toliko napredoval, da ga moramo sedaj smatrati za enega najboljših igralcev Ljubljane. Tudi ostali so napravili svojo dolžnost, «Gradjanski» pa nam ni pokazal one igre, ki smo od njega pričakovali z ozirom na njegov lanski nastop v Ljubljani in na dosedanja poročila. Večraj mu je mani-

kala zlasti sigurnost v streljanju. V njegovem moštvu so bili najboljši branilci in vratar, ki bi bili drugi gol sicer lahko preprečili. «Gradjanski» je nastopil v zastavi, določeni za Barcelono. Samo namestnik Vragoviča, ki ima šestmesečno prepoved igranja v tuzemstvu, je stopila rezervna. V zagrebškem moštvu so med drugimi igrali jugoslovanski internacionalci Vrdjuka, Sifer, Bažant, Rupec in Perška. Sodnik g. Vodišek malo prestroj, sicer dober.

Razumljivo je, da je zmaga domačega moštva nad tako jakim društvom povzročila velikansko navdušenje med občinstvom, ki je igralce, odhajajoče z igrišča, burno akklamiralo. Mladega Zupančiča so navdušeni mladeniči dvignili na rame ter ga odnesli z igrišča. Tekma je pokazala, da je «Ilirija» napredovala, mogoče tudi vsled tega, ker so se odstranila nesporazumjenja med moštvom, ki so se opažala lani.

Naj bi bila nedeljska tekma stročen odmev za letošnjo sezono ljubljanskega nogometa. — C.

* **Povoždom obletnice aneksije naše-
ga Primorja po Italiji** so se zbrali več-
raj ljubljanski akademiki pred univer-
zo, kjer opominja našo omladino na
žalostni dogodek posebna plošča z
usodnim datumom »20. III. 1921.« in
napisom »Zasedenemu ozemlju«. Šte-
vilno obiskani manifestacijski shod, ki
so se ga udeležili tudi mnogi neakade-
miki, je otvoril phil. Franjo Baš, ki je
očitral pomen zgodovinskega dne, ki
naj bo stalen memento omladini, naj
čuva nad neosvojenimi brati in ma-
ščuje, ko pride čas, krivice, ki jih mo-
ra prenašati dan za dnem naš na-
rod pod italijanskim robstvom. V ena-
kem smislu so govorili ostali govorniki,
ki so poudarjali, da Jugoslovani
ne zahtevamo ničesar, kar ni naše,
ampak da hočemo edino kulturno in
politično svobodo naših sonarodnjakov.
Soglasno in navdušeno je bila
sprejeta nato resolucija, ki pozdravlja
narodnega kralja in protestira proti
barbarskemu divjanju fašistov ter za-
hteva od vlade, da nemudoma izpusti
je evakuacijo tretje cene. Po zborova-
nju je priredila omladina po mestu
manifestacijski obhod pred pokrajins-
ko vlado, kjer je posebna deputacija
izročila na skupščini sprejeto resolucijo.
Pri obhodu je mladina, ki pa se ji
je pridružilo tudi večje število druge-
ga občinstva, manifestirala za kralja
in domovino, dajala pa tudi duška
svoji ogorčenosti nad nepošteno ita-
lijsko politiko.

* **Pribečevič pri kralju.** Minister pro-
svete Svetozar Pribečevič je bil
v soboto od 5. do 6. ure popoldne
sprejet od kralja v posebni avdienci.

* **Nov volilni zakon za občinska za-
stopstva v Sloveniji.** »Službene Novice«
objavljajo v številki 61 z dne
18. marca 1922 »Zakon o volitvi v ob-
činska zastopstva v Sloveniji«.

* **Velik protestni miting proti do-
godkom na Reki** se je vršil v nedeljo
v Subotici. Priredila ga je Jugoslo-
vanska napredna nacionalna omladi-
na. Udeležba je bila ogromna.

* **General Kondić oproščen.** V petek
in soboto se je pred velikim vojnim
sodiščem v Beogradu vršila ponovna
obravnavna proti generalu Kondiću,
ki je bil obtožen zaradi žrtvopelnega
poraza timoške divizije leta 1915. Voj-
no sodišče je razsodilo, da generala
Kondića za poraz ne zadene nobena
krivda, ter je generala Kondića od ob-
tožbe soglasno oprostil.

* **Odlikovanje.** Z redom francoske
častne legije so bili odlikovani mini-
ster zunanjih zadev dr. Momčilo Nin-
čič, predsednik parlamenta dr. Ivan
Ribar ter bivši jugoslovanski praški
poslanik sedanji pokrajinski namestnik
v Ljubljani Ivan Hribar.

* **Svečana nastopna avdienca** no-
vih poslaničkov na našem dvoru, in si-
cer romunskega g. Emandija, nemškega
g. Kellera ter bolgarskega g. To-
dorova se je vršila v nedeljo po ob-
čajnem ceremonijelu.

* **Patriarhija v Karlovcih neodvis-
na.** Ekumenski sinod je na svoji po-
slednji seji sklenil, da prizna ločitav
patriarhije za našo državo v Karlov-
cih od Carigrada. Carigradski patriarh
je proglasil, da je karloviška patriar-
hija samostojna, neodvisna in ravnopravna
s carigradsko. Carigradska patriarhija
pošlje prihodnjo nedeljo v Beograd
posebno odposlanstvo, ki bo patriarhu
Dimitriju izročilo »tomos«, to je dekret
o neodvisnosti karloviške patriarhije.

* **Prenovitev samostana Žiča.** Z ozi-
rom na predstojajoče kronanje kralja
Aleksandra se je posebni komisiji na-
ročilo, da pregleda samostan Žiča ter
ugotovi, v koliko je samostan potreben
prenovitve. Dela se bodo po možnosti
pospešila, da bo renovacija pred kro-
nanjem pravočasno dovršena.

* **Delavni čas v pisarnah ministr-
stev v Beogradu** je od večeraj zopet
poletni t. j. od 7. do 14. Ob nedeljah
in praznikih so pisarne zaprte.

* **Hercigonja na Češkem.** Beograjska
»Politika« poroča: Na zahtevo
naše vlade so avstrijske oblasti zasle-
dovala Rudolfa Hercigonjo, ki je za-
pleten v umorstvo pokojnega ministra
Draskovića. Tik pred aretacijo je Herci-
gonja pobegnil iz Avstrije ter se se-
dal najhaja nekje na Češkoslovaškem.

* **Novinarska vest.** G. dr. Nemanja Vu-
kičević, dosedanj zastopnik »Riječ« in
»Jutra« v Beogradu, je prevzel glavno
uredništvo znanega beograjskega dnevnika
»Epoha«.

* **Smrtina k. u.** V Ljubljani je umrla
vdova poštnega ravnatelja, ga. Marija
Štrkelj, v Črnomlju ga. Josipina Leok-
ner, vdova hotelirja in veleposelnika, v
Mariboru visokozolec Fedor Rosina, sin
odvetnika dr. Frana Rosine, v Brežicah
ga. Marija Filipič. Blag jim spomin!

* **Profesorjeve stipendije.** Po iniciativi
društva za žive jezike in književnost po-
šlje ministrstvo prosvete tudi letos, ka-
ker prejšnja leta, gotovo število profes-
orjev srednjih šol v inozemstvu v svrhu
izpolnjenja v jeziku. Profesorjem, ki
dobre stipendije, se dovoli dopust od po-
četka junija do konca septembra. Prija-
ve je poslali Društvu za žive jezike do
dne 1. maja 1922.

* **Nova poštna palača v Beogradu.** V
ministrstvu za javna dela so bili nedavno
dovršeni načrti za novo poštno palačo
v Beogradu. Palača bo imela sedem nad-
stropij. Stroški se preračunjeni na 40 mi-
lionov dinarjev.

* **Za socialno izobrazbo Slovencev v
Julijki Benečiji.** V okrilju društva »Pro-
sveta« se je ustanovil »odsek za socialno
izobrazbo«, kateremu je namen potom se-
stankov, večernih šol in predavanj drža-
ni v čim najintenzivnejšem stiku sloven-
sko inteligenco z narodom ter posvečati
vso pažnjo razvoju slovenskih posejilnic,
kmetijskih družb, izobraževalnih društev
in drugih kulturnih institucij. »Edinost«
poziva vse slovenske inteligente na sode-
lovanje.

* **Seja mariborskega občinskega sveta.**
Prihodnja seja mariborskega občinskega
sveta se vrši v petek dne 24. marca ob
19. uri v mestni posvetovalnici.

* **Nova telefonska govorilnica.** Pri po-
štnem uradu Ljubljana 3. Otprvi dne
20. marca javna govorilnica za krajevni
in medkrajevni telefonski promet.

* **Zagreški tramvaj zviša svoje cene.**
Kakor poročajo zagrebški listi, zviša up-
rava mestnega tramvaja v Zagrebu ceno
voznim listkom za 100 odstotkov

* **Iz Gornjega grada v Sav. dolini** pre-
jemamo ponovne pritožbe o skrajno ma-
lomarnem dohodu pošte. Pogosti so dne-
vi, ko prispe samo postiljon, pošta pa
ostane bogve kje. Vse urgence, prošnje
in pritožbe so zaman. Zato prosimo pošto-
no ravnateljstvo, naj še vendar enkrat
odpravi nedostatke, drugače bomo misli-
li, da smo že popolnoma izločeni iz civil-
iziranega sveta.

* **V novo podružnico Jugoslovanske Ma-
tice,** ki je bila ustanovljena zadnjo sobo-
to za občino Breznica na Selu pri Zirov-
nici, se je vpisalo, kakor nam poročajo,
že 48 članov in članice. Na ustanovnem
zborovanju je bilo nabranih tudi 153 Din
prostovoljnih prispevkov, ki so bili s
članarino vred poslani glavnemu odboru
Jugoslovanske Matice. Nova podružnica
je bila zastopana tudi že na pokrajinskem
zboru Jugoslovanske Matice v Mariboru.
Upati je, da se bo članstvo v najkrajšem
času podvojilo, da bo tako moralni, ka-
kot tudi materialni uspeh v prid Matice
čim večji. V ta namen bo priredila po-
družnica poleti veselico, za katero bo
razvila obširno agitacijo po vsej okolici.

* **Nesreče in nezgode.** Janez Dobnikar
posesnik iz Topola pri Medvodah, je pe-
ljal hloče v dolino. Na potu ga je neki
hloč s tako silo pritisnil ob drevo, da mu
je zmečkal desno nogo. — Alojziju Su-
starju, rudarju v Trbovljah, je pri delu
odletel kosček premoga v desno oko in
mu je ranil. — Marija Križnišnik, dekla na
Dobrovi pri Črnučah, se je pri pranju ta-
ko nesrečno spodtaknila ob kamen, da si
je pri padcu zlomila desno nogo. — Ru-
dolf Hlebec, dveletni sin livarja, si je za-
taknil v nos fižol. Ker mu domači zdrav-
nik ni mogel pomagati, so ga morali od-
dati v bolnico. — Stefanu Štrklju, ru-
darju v Kočevju, je v rovu padel kamen
na levo nogo in mu jo strl. — Monterju
Francu Ulagi je pri delu odletel kos že-
leza v levo oko in mu je ranil.

* **Zasačen je bil pri poskušnem vlovu**
neznan storilec. V noči od nedelje na po-
nedeljek je namreč službojuči stražnik opazil,
da hoče nekdo vlomiti v trgovino Jo-
sipa Petelinca na Sv. Petra nasipu. Straž-
nik je odhitel takoj na lice mesta, toda
vlomilec je med tem že izginil v temi.

* **Tatvine.** Posesniku Tekovcu v Kle-
čah so v petek neznan tatovi ukradli
za 20.000 K blaga in dragocenosti. —
Polkovniku Stefanu Iliću v Beogradu je
bilo ukradeno za 200.000 K briljantov in
zlatnine.

Objave

* **Zvišanje oskrbnine v zdravilišču To-
poljske.** Ministrstvo za narodno zdravje
je povišalo oskrbino v državnem zdrav-
ilišču za bolne na pljučih v Topoljski
v I. razredu na 50 Din, v II. razredu na
40 Din. dnevno od 1. marca t. l. dalje.
Prošnje za sprejem je nasloviti na
»Upraviteljstvo državnega zdravilišča v
Topoljski, pošta Šoštanj«. Prošnji je
priložiti zdravniško spričevalo po vzor-
cu, ki ga je dobiti pri upraviteljstvu
zdravilišča ali pri zdravstvenem odseku
za Slovenijo v Ljubljani. Pacienti, ki ne
morejo plačevati polnih oskrbninskih stroš-
kov in prosijo za znižanje oskrbnine,
morajo svoji prošnji priložiti tudi nat-
ančen uradno potrjen izkaz o svojih
premoženjskih in pridobinskih razme-
rah.

* **Društvo vpkoljenih javnih name-
ščencev za Slovenijo v Ljubljani** ima
svoj redni občni zbor v četrtek 23. t. m.
ob sedmih zvečer v gostilni pri »Mraku«
na Rimski cesti.

* **Shod trgovskih nastavljenecv** se vr-
ši v sredo 22. t. m. ob četrta na osem
zvečer v veliki dvorani Mestnega doma
z dnevnim redom: Položaj trgovskih
nastavljenecv in organizacija. Pridite
vsi trgovski nastavljenici, da se pogovo-
rimo kako si izboljšamo svoj položaj in
da si začrtamo pot našega dela v to
svrhu. Nihče naj ne manjka! — Sklica-
telj.

* **Trgovski nastavljenici!** Osrednje
društvo trgovskih nastavljenecv poziva
vse tovaršice, da takoj priložijo svoj pri-
stop na naslov: V. Vrhumc, Ljubljana,
poštni predal št. 13. Kdor ne prijavi pri-
stopa ne bo zastopan na občnem zboru,
ki se vrši v petek dne 24. marca t. l. ob
pol 20. uri v posvetovalnici mestnega
magistrata v Ljubljani. Pristopnino in
članarino določiti občni zbor.

* **Pomoč gladujoči Rusiji.** Klub dobro-
voljcev v Mariboru sklicuje na dan 28.
marca ob 20. uri v tankajšnji »Narodni
dom« anketo, ki se bo posvetovala o
načinu, kako naj se organizira pomoč
gladujoči Rusiji. Poročilo o nameravani
akciji je poverjeno prof. dr. Kotniku.
Istodobno se izvodi akcijski odbor za po-
moč Rusiji.

Centralni odbor profsorskega društva
za vso državo (glavna uprava) je zboro-
val od 12. do 18. marca v Beogradu ter
obširno razpravljal o načrtu novega zaka-
na za srednje šole za vso državo. Na zborova-
nju so bile zastopane vse pokrajine
po delegatih raznih pokrajinskih sekcij
profsorskih društev. Profsorsko društvo
v Sloveniji je zastopal prof. Fran Jeran.
Razprave na zborovanju so bile jako te-
meljite ter se je v vseh važnih vprašanjih
doseglo enotno naziranje. Predlogi ljub-
ljanske sekcije so bili sprejeti skoraj brez
izjeme.

Prodrla je mnenje, da je treba Glavni
Prosvetni Savez z njegovim delokrogom
vzakoniti ter pritegniti v ta zbor vsaj po
dva člana vsake pokrajinske sekcije pro-
fsorskega društva.

Glede raznih srednješolskih tipov se je
sklenilo, naj se vpelje enotna nižja sred-
nja šola, ki naj se na vsi stopnji razdeli
v tri dele: v gimnazijski, realnogimnazijski
in realni oddelek. Le v mestih, kjer je
več srednjih šol, naj ostane po ena do-
sedanja humanistična gimnazija v neiz-
premenjeni obliki. To se je sklenilo na
predlog ljubljanske sekcije. Ostali zastop-
niki, tako tudi hrvaški, so bili za enoten
tip nižje srednje šole.

Glede šolskih instanc, ki posredujejo med
ravnateljstvi in ministrom, je obveljal
soglasno predlog ljubljanske sekcije, da se
morajo ustanoviti pokrajinske šolske ob-
lasti z administrativnim in iniciativnim
delokrogom.

Vse sekcije so priznavale, da je pomanj-
kanje učnega načrta zelo oteževalo raz-
pravo o reformi srednje šole. Zato so
se pozvale vse sekcije, da tekoma 14 dni
izdelajo predloge za učni načrt (predmet-
nik), ki se predloži centralnemu odboru
profsorskega društva. Centralni odbor
oddelkov predlaga, da se sprejmejo v uč-
ni načrt raznih srednjih šol in raznih od-
delkov sledeči predmeti: verouk (obve-
zen le za prve 4 razrede), narodni jezik
(pri nas slovenščina ter srbohrvaščina), la-
tinski, grški, francoski in še en moderni
jezik (ruski, nemški, angleški, italijanski
kakor zahtevajo dotične pokrajinske raz-
mere), narodna zgodovina, obča zgodovi-
na, zemljepis, nauk o državi (domovino-
znanstvo), prirodopis, kemija, fizika s ko-
zmografijo, matematika, geometrično ri-
sanje, opisna geometrija, filozofska pro-
pedevitika, higijena in prostoročno risanje
(na realkah in gimnazijah). Poleg predme-
tov naj se poučujejo tudi veščine: pisa-
nje, modeliranje, telovadba, ročna dela
za ženske šole, gospodinjstvo, stenografi-
ja in risanje (na gimnazijskem oddelku).
Narodni jezik, narodna zgodovina z zem-
ljepisom tvorijo nacionalno skupino, ki
naj bo osnova vsega pouka na srednjih
šolah. Realnogimnazijski odsek tvori os-
novni oddelek višjega tečaja.

Šolsko leto traja od 10. septembra do
9. septembra prihodnjega leta. Glavne po-
čitnice se začne na Vidov dan 28. junija
ter trajajo do 1. septembra. Od 1. do 9.
septembra se vršijo ponavljalni in drugi
izpiti. Vpisovanje se začne dne 10. sep-
tembra, pouk pa najkasneje 15. V letoš-
njem šolskem letu se morajo zavrti vsi
izpiti z maturo vred do Vidovega dne.
Nižji tečajni izpit (mala matura), ki naj
se dela koncem 4. razreda, je obveljal.
Pri tem izpitu naj se učenci prerešotajo,
da pridejo v višje razrede le sposobni.
Absolventi prvih 4 razredov brez tečaj-
nega izpita naj imajo vstop v razne stro-
kovne šole. Predmeti nižjega tečajnega
izpita so: narodni jezik, matematika, živi
jezik (pri nas francoščina) ter narodna
zgodovina z zemljepisom. Dobri učenci so
iz posameznih predmetov lahko oproščeni.
Za ocenjevanje učencev naj služijo štirje
redci: vrlo dobro (1), dobro (2), dovoljno
(3), nedovoljno (4).

Kot smo že začelkom omenili, so se
razprave vršile jako stvarno ter so po-
kazale, da ni bistvenih razlik v mišljenju
glede ustroja naše enotne srednje šole.

Razprave s tem še niso zaključene,
marveč se bodo nadaljevale najkasneje po
preteku treh tednov v Glavnem Prosvet-
nem Svetu, ki bo zboroval v Zagrebu in
na katerega bosta pozvana iz vsake po-
krajinske sekcije še dva delegata. Šole na
tem zborovanju se bo izdelal končni za-
koniški predlog.

Za kongres iz vse države, ki se bo vr-
šil letos v Ljubljani, se je določil 7., 8. in
9. september.

To in ono

Jedlini vozovi na železnica so v
prometu že nad 50 let. Inž. Pullman, zna-
ni ameriški železniški kralj je prišel
tudi na misel priklonitve jedlinih voz k
brzovlakom. Pri nas so jedlini vozovi še
danes velika redkost in tudi sicer za ko-
moditeti, ki si jo lahko privoščijo le voj-
ni dobikarji.

Zima pobrala zalce. »Role« poroča,
da je na Češkem, kjer je bilo vedno v
tem času na poljih veliko zalcev, ta žival
letos prava redkost. Sodi se, da je hud
mraz in huda zima decimirala zalčji rod.

Povišanje davek na pse. Na Češkem
pripravila vlada zvišanje davka na pse
od 50 na 200 kron.

Policijski pes izsledil goske. Na Žiž-
kovo so bile nekemu delavcu ukradene
tri lepe goske v vrednosti 1000 Kč. Na
mesto priveden policijski pes »Roland«
je hitro našel sled za goskami in jo vdaril
proti hri, koder je stanoval tat, in kjer
so našli vse tri goske še žive.

DELOKROG CARINSKIH ODD- KOV IN ODSEKOV GLAVNIH CARINARNIC.

Po 220. členu carinskega zakona se pri
posameznih carinarnicah lahko otvarja-
jo oddelki, kadar je to potrebno z ozi-
rom na promet in oddaljenost dotične
carinarnice. Za opravljanje poslov v ta-
kih oddelkih odreja finančni minister za
vodjo po enega ukaznega carinskega
uradnika. Razven teh oddelkov se naha-
ljajo pri večjih carinarnicah še posamezni
odseki (uvozni izvozni, poštno-carinski
itd.).

Glede kompetence in delokroga takih
carinskih oddelkov in odsekov je dose-
dal manjkalo enotnih predpisov; zato je
finančni minister z odlokom od 7. marca
v tem pogledu izdal posebna navodila, iz
katerih posnemamo sledeče:

1. Oddelki iz člena 220. carinskega zakona.

Oddelki vodi zato odredeni ukazni ca-
rinski uradniki. Če potrebno, se mu dodeli
še en carinski uradnik. Oddelki sme
cariniti vse izvozno blago izvezemši ži-
vno, meso in mesne izdelke, ki se smejo
odpravljati za izvoz samo pri onih carin-
arnicah, kjer se nahajajo veterinarske
postaje. Če ima oddelki samo enega ca-
rinskega uradnika, sme cariniti izvozno
blago samo tedaj, če mu pristojna cari-
narnica za vsako carinsko ekspedicijo
posebej odredi še po enega carinskega
uradnika. Stroške za tega uradnika plača
stranka.

Glede uvoznih carinskih ekspedicij se
kompetenca oddelka omejuje samo na
carinjenje blaga v potnišnem prometu v
vrednosti do 100 dinarjev, če ga potniki
sami s seboj prinesejo. Vsako drugo
uvozno blago smejo oddelki cariniti sa-
mo, če njegova vrednost ne presega 10
dinarjev. Blago, ki presega označeno
vrednost, se sme samo tedaj cariniti pri
carinskem oddelku, če ima oddelki naj-
manj 2 carinska uradnika. V kompeten-
co carinskega oddelka spada nadalje pre-
gled potnikov, odpravljanje in pregled
tranzitnega blaga, vsa carinska manipu-
lacija potniške prtljage v carinsko-želez-
niškem prometu, odpravljanje carinskega
blaga v smislu člena 10. carinskega zaka-
na, zaslišavanje tihotapcev in carinske
ekspedicije v obmejnem in dvoposestni-
škem prometu.

Druge ta delokrog presegajoče carin-
ske posle smejo carinski oddelki oprav-
ljati samo tedaj, če so za to pooblašeni
od Generalne direkcije carin.

2.) Odseki carinarnic.

Odseki posameznih carinarnic se usta-
navljajo na mestu samih carinarnic po
službeni potrebi. Taki odseki so: carin-
sko-poštni za carinjenje poštnih pošilk,
prometni, carinski za uvozno carinjenje,
izvozni, kemični laboratoriji itd. Odseki
se smejo ustanavljati samo z dovoljenjem
Generalne direkcije carin; njihov delo-
krog odreja, carinarnica, ki ga potrdi Ge-
neralna direkcija carin. Carinski odseki
poslujejo kot carinarnica in kot taki ne
uživajo nikake samostojnosti. Glede knji-
go in računovodstva so carinski odseki
popolnoma odvisni od carinarnice in tu-
di nimajo svoje carinske blagajne.

Razdelitev osebja po oddelkih spada v
kompetenco samih upravnikov. Če bi se
izjemoma — z ozirom na lokalne razme-
re — ustanovil kak carinski odsek izven
mesta carinarnice, imenuje osebo za od-
sek sam finančni minister.

• • •

— Stanje Narodne banke SHS dne 8.
marca: aktivne: kovinske podloge zna-
ša 396.719.608.51 D. (— 1.827.724.62), po-
sajla 811.961.520.12 Din (+ 70.115.919.23),
dolg države 4.418.508.965.92 dinarjev
(+ 480.40), vrednost državnih dolen, za-
loženih za izdajanje novčanic 2.138.377.163
Din (nespr.). Pasive: glavnica 15.106.800
Din (+ 972.000), rezervni fond 1.980.022.62
Din (+ 68.526.93), bankovci v obtoku 4.695.825.710
Din (+ 57.513.305), razne obveznosti 901.974.589.19
dinarjev (— 1.162.438.93), terjatve države za zalo-
žene domene 2.138.377.163 Din (nespr.),
saldo raznih računov 12.302.972.74 Din
(+ 11.897.282.01). Številke v oklepajih po-
menijo spremembe napram stanju dne 28.
februarja.

— Povišanje monopolne pristojbine, na
sol. Z odlokom Uprave državnih monopo-
lov v Beogradu pov. br. 47, ki ga je dne
1. marca odobrili finančni minister, je mo-
nopolna taksa na sol povišana na 90 di-
narjev v zlatu ali 180 dinarjev v srebru,
to je v bankovcih. Povišana monopolna
taksa je stopila v veljavnost dne 11. mar-
ca 1922.

— Oprostitev od uvozne carine na pne-
nico in moko za aprovizacijo večjih mest.
Iz Beograda poročajo: ekonomsko-finan-
ni komite je razpravljal v prehrani pa-
sičnih krajev in o aprovizaciji večjih
mest. Komite je sklenil, naj se oproste
od plačanja carine vse one pošiljke, ki
so naslovljene na aprovizacijo večjih
mest, tako vsa uvožena pšenica in moka
kakor tudi uvožena jara pšenica za setev.

— Dobava premoga iz pečurških pre-
mogovnikov. Vlada ni odobrila predloga,
da se dobava pečurškega premoga izroči
v roke privatnemu konzorciju, ker se je
ugotovilo, da v zadnjem času vedno pri-
hajajo dolžne količine premoga. Odredi-
lo se je le, da posebna komisija preišče
vzroke prejšnjih zaostankov v dostavlja-
nju.

— Trboveljska premogokopna družba
ima dne 31. marca v lastnih prostorih na
Dunaju (Falkstrasse 1) svoj 48. redni ob-
čni zbor.

— Vpisi v trgovinski register. Vpisalo
so se nastopne firme: Andro Posavec, le-
karna pri »Mariji pomagaj«, Celje; And.
Kos, trgovina z mešanim blagom, Dreno-
vec-Bizeljsko; Ciril Badiura, trgovina z
lesom in lesnimi izdelki v Ljubljani; Ko-
sta M. Ivanovič, carinsko posredovanje v
Ljubljani; A. Kunc, konfekcijska trgovina
v Ljubljani; Franjo Lab, trgovina z
mešanim blagom v Ložu; Puljevič Brani-
slav, carinski posrednik v Mariboru; An-
ton Bulc, trgovina na debelo in na drob-
no z živino, perutnino, mesom itd. v Mo-
kronogu; Stane Kastelic, trgovina z me-
šanim blagom v Novem mestu; Franc
Stular, žaga in trgovina z lesom v Pre-
zrenju; Jerica Rosina, trgovina z lesom
in vodna žaga v Pudoju; Josip Terpin,
trgovina z lesom na Rakeku; Ana Roz-
man, trgovina z jestvinami in slaščicami
na Savi; Fran Juvan, trgovina z mešanim
blagom v Srednjih Gamelnjih; Karl Ko-
vač, lesna trgovina v Starem trgu; Ivan
Vizovišek, trgovina z mešanim blagom v
Zalcu; Julij Peterkovič, trgovina z me-
šanim blagom v Zupevcu. Izbrizala se
je sledeča firma: K. Faval, trgovina s
specerijskim blagom v Ljubljani.

— Povprečne cene za živino in polj-
ske pridelke meseca februarja na Hrvat-
skem: za 100 kg: pšenica 1400 do 1925
kron, rž 900 do 1600 K, ječmen 1000 do
1600 K, koruza 1200 do 1500 K, oves
900 do 1400 K, fižol 1200 do 1800 K,
krompir 400 do 900 K, seno 700 do 1200
kron, slama 600 do 700 K, za 1 kg žive
teže: bik 20 do 22 K, vol 18 do 32 K,
krave 12 do 34 K, junice 15 do 24 K,
teleta 12 do 32 K, debele svinje 45 do
56 K, mršave 40 do 56 K. Par konj sred-
nje kvalitete je stalo 9000 do 60.000 K,
par volov srednje kvalitete 6000 do
40.000 kron.

— Razvoj živinoreje v severni Srbiji.
Pred vojno je bilo v severni Srbiji 152.617
konj, 957.918 krav in 3.808.815 ovc. Po
vojni (leta 1918.) je bilo samo 19.031
konj, 506.832 krav in 699.301 ovca. Tek-
om trih let se je živinoreja znatno raz-
vila in leta 1921. je bilo 68.750 konj,
1.010.514 krav in 2.257.701 ovca.

— Oddaja naprave štirih lesenih barak.
Barutana v Obiličevem razpisuje na dan
6. aprila 1922 v svoji pisarni v Obiličevem
ofertalno licitacijo za napravo štirih le-
senih barak. Predmetni oglas in pogoji so
v pisarni trgovske in obrtniške zbornice
v Ljubljani na vpogled.

— Svetovna produkcija zlata je znašala
v letu 1920 vrednost 69.444.279 funtov
sterlingov proti 75.017.766 funtom ster-
lingom v letu 1919. Od leta 1919 na 1920
je torej nazadovala produkcija zlata za
5.573.487 funtov sterlingov. Svetovna
produkcija zlata je znašala v letu 1916
93.841.000 funtov sterlingov, v letu 1917
86.980.000, v letu 1918 pa 78.221.700 fun-
tov sterlingov.

Borza

Zagreb, devize: Berlin ček 122 —
125, izplačilo 125 — 130, Milan izplačilo
1610 — 1645, ček 1612 — 1630, London
1360 — 1375, Newyork ček 295

V Radičevih stopinjah

Klerikalni memorandum za — slovensko republiko.

V nedeljo smo objavili v »Jutru« vsebino vloge, ki jo je poslala skupina štajerskih klerikalnih zaupnikov načelstvu SLS in v kateri zahteva »izpopolnitev« klerikalnega avtonomističnega programa na »federativno-republikanski« podlagi in spremembo strankinega imena. Nedeljski mariborski »Tabor« je natisnil celotno besedilo tega »memoranduma« pod imenom »Dokument naše sramote«. Spomenica, o kateri se, kakor nam zatrjuje informator, vrše sedaj vrlo žive razprave v vodstvu klerikalne stranke se glasi takole:

Načelstvu Slovenske ljudske stranke
Ljubljana.

Podpisani zaupniki Slovenske ljudske stranke zahtevamo na podlagi 18. in 19. člena »Pravilnika« Vseslovenske ljudske stranke z dne 15. decembra 1919., da se v najkrajšem in v omejenem pravilniku predvidenem roku skliče glavni zbor zaupnikov, ki bo kot vrhovna oblast v stranki odločeval o bodočih smernicah in taktiki, posebno pa o stališču, ki ga ima v bodoče zavzeti parlamentarno zastopstvo stranke. Svojo soglasno zahtevo opiramo na sledeče razloge:

1. Slovensko ljudstvo vzdihuje danes pod pritiskom neznošnih bremen, ki mu jih nalagajo oblastniki sedanjega nevdzdrženega režima v raznovrstnih oblikah na ramena. Posledice nezasičenega izžemanja, brezsrčnega izkoriščevanja, zatiranja socialno nižje stoječih slojev in omaloževanja volje naroda zavzemajo vedno širši obseg: naše dobro in spočetka novi državi, »narodnemu edinstvu« ter dinastiji udano ljudstvo stoji v četrti letu takozvanega »ujedinjenja« pred gospodarskim polomom. Kmetstvo ljud-

stvo ne more več prenašati davčnega vijaka, ki izmaga njegove telesne sile, voljo do dela, in ubija produkcijo poljskih pridelkov. Delavskim slojem, počenši od poljskega in tvorniškega delavca do rudarja ter železničarja, je buržujsko monarhistična vlada v oblikah raznim izjemnih zakonov onemogočila socialno borbo proti politiki kapitalističnega izžemanja. Obrtništvo in industrija se borita proti balkanskim metodam v carinski in trgovski politiki s tolikimi težkočami, da sta tudi slednji dve panogi našega narodnega gospodarstva na milost in nemilost izročeni propadanju.

2. Borba, ki so jo započeli poslanci SLS kot predstavitelji večine slovenskega naroda na parlamentarnih tleh, je bila plod poštenega stremljenja po sporazumu med slovenskim, hrvaškim ter srbskim narodom, toda mi vidimo, da ne bodo slovenski zastopniki v Beogradu kljub dobri volji nikdar dosegli velikih ciljev, ki jih zasleduje danes celokupni slovenski narod. V zbornici, katere večina ne vpoštevata niti volje hrvaškega niti slovenskega naroda, ni mesta za izvoljene zastopnike našega ljudstva. Mi odklanjamo nadvlado srbskega naroda, majornizacijo v državnem zboru, parceliranje Slovenije in vse nasilje, ki ga vrši srbska vlada z omaloževanjem zahtev slovenskega naroda.

4. V interesu krščanske demokracije je, da združuje obnovljena in toku časa prilagojena Republika ljudska stranka vse pošteno misleče in vsled nasilja dosedanjih režimov neopredeljene elemente. Boj proti vekaškim reakcijam, militarizmu in ostanom srednjega veka je mogoče edino le na republikanski osnovi. Slovenski narod se je ob prevratu oprijel republikanske ideje. Monarhistična misel ma je bila umetno vcepljena, a ostala mu je tuja stvar, za katero se nikoli ne bo ogreval.

4. Z žalostjo v srcu čitamo pritožbe naših bednih vojakov, ki se morajo vsled samovolje vojaškega režima potikati po smrdečih in ušivih vojašnicah. Mi ne moremo več prenašati nečloveškega postopanja srbske vojaške uprave, ki pošilja naše sinove, kri naše krvi, iz Slovenije v »Macedonijo« ter ob albansko mejo, kjer so izpostavljeni divjaškemu ravnanju in batnanju srbskih častnikov, nezdravemu obneblju in kar je najhujše: tako pomankljivi oskrbi in zdravniški pomoči, da je na stotine slovenskih mladeničev končalo svoja mlada življenja, tisočeri teh siromakov pa nosijo v svojih šibkih telesih kani neozdravljivih pljučnih bolezni. Naši poslanci so storili svojo dolžnost. Opozorili so srbsko vlado na te strašne razmere in nedostatek v vojski, toda nobena parlamentarna akcija v tem oziru še ni bila kronana z uspehom. Vojni ministri so sicer obljubovali v zbornici od pomoči, a zgodilo se ni ničesar; nasprotno pa smo videli, da so se razmere v »prečanskih« polkih čestokrat še poslabšale, kar je pripisovati maščevalnosti nekulturnih ljudi v častniškem zboru. V imenu svojih somišljenikov, zapadnoevropske kulture, krščanskih in človeških načel zahtevamo, da se upošteva naš klic po neodvisnosti nerazdeljive Slovenije! Mi nočemo nič tujega, a svojih težko priborjenih pravic si kot sinovi suverena naroda ne damo odvzeti od nikogar. Na svoji s krvo in solzami orodni zemlji pradedov slovenskih, hočemo sami kovati svojo usodo brez Beograda.

Oziraajo se na člen 19. omenjenega pravilnika stranke zahtevamo, da se ob priliki zbora zaupnikov postavi na dnevni red sledeči točki:

1. Odločitev zaupnikov glede stališča napram obliki vladavine in istočasna izprememba naziva stranke.
2. Izpopolnitev avtonomističnega programa v smislu, da se država uredi na federativno-republikanski podlagi.

„DRAGICA“

Francoški roman spisa! G. M. de Bièvre.
Osmo poglavje.

Vsa razburjena sem potrkala na vrata tetine sobe.
»Naprej!« je nejevoljna zavpila z glasom, ki ni obetal nič dobrega.
»Ti si? Kaj bi rada? Ravno pregledujem gospodarske račune.«
Po čim je zelje in repa — zdaj, ko naj se odloči za mojo srečo in življenje.
Teta je bila oblečena v jutranjo haljo in je sedela v svojem empirskem biroju, ki je bil okrašen z levimi glavami; zdela se mi je, da se mi posmehujejo.
»Rada bi s teboj govorila,« sem rekla.
»Kaj bi rada?«
Obrnila se je, pomaknila očala na konec nosu in me merila od pete do glave.
»Ponovila sem svojo prošnjo, pa se mi je že zatikalo.«
»O čem bi rada govorila?«
»O svoji moštvi.«
Ko sem to izgovorila, je teta vstala, si popravila svoje domače čevlje in si zapela dva gumba na halji. Naježila je obrvi, nagubala čelo in zaničljivo zagodila: »Začni torej v božjem imenu; nihče naju ne čuje. Jaz poslušam.«
»Teta,« sem začela, pa kar nisem mogla nadaljevati.
»Omožiti se hočeš, neumna gos — kar na kratko, brez priprav, brez pogodb in brez vsakih poizvedb. Nisem mislila, da si tako neprevidna. Kateri pisani tič pa te je pripravil do tega, da me obiščeš ob tako nerodnem času?«
Bilo je res že osem. Teta je prišla svetilko, da bi jo našla, pa tako kr-

čevito, kot da davi kakega hudobnega, nezvestega moškega. Svetilka je kar škripala pod njenimi neusmiljenimi prsti.

»Tako mi povej ime dotičnika!«
Čakala sem. Tiho je bilo, da se je slišalo, kako gloda črv v stolu, na katerem je sedela teta. Stol je bil iz dobe Ludovika XIII.
»Vojvoda Cristobal Calbo de Romedo de Las Rias,« sem naznanila svečano.
Teta je skočila kvišku, kot da je strela udarila poleg nje.
»Znorela si, popolnoma znorela, za norišnico si! Nič ne bo iz te nore žinitve, prav nič!«

»Bomo videli,« sem rekla ponosno, »prav gotovo! Ne pripoznamo več suženjstva za ženo, ki ljubi! Ne tiranstva družina. Jaz sama gospodujem nad seboj!«

»Kdo pa te je naučil vseh teh lepih teorij? Najbrž tvoj imenitni vojvoda. Ta je pa lepa: starišim se upirati! Da si šla na limanice temu hinavskemu veterniku! Nisem mislila, da si tako neumna; to naj te tudi opravičuja. Mene pa bi ne moglo prav nič opravičiti, če bi privolila v to. Pa kriva sem jaz, jaz, teta tvoja. — Ifigenija, slepa si bila! — Kdo bi si mislil kaj takega? Česa si ta našemljenece vsega ne dovoli! Govoril ti je in govoril, dokler te ni pregovoril; mu že pojasnim vse zadovo!«

»Teta!« sem zavpila vsa ogorčena, »nimaš pravice, ločiti dvoje ljubečih srei!«

»Pravica nimam, ti nesramnost! Ti torej priznavaš...«

»Priznavam, da ga ljubim.«
To jo je tako raztogotilo, da je skočila k meni in me prišla z železno roko za rame.

(Dalje prihodnjič.)

Vremensko poročilo

Ljubljana, 20. marca 1922.

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	730.7	10.7	jug. vzh.	dež	2.8
Ljubljana	14.	727.4	7.4	—	—	—
Ljubljana	21.	725.5	6.7	—	—	—
Zagreb	7.	755.0	12.0	jug. zap.	oblačno	—
Beograd	7.	759.9	11.0	sev. vzh.	—	—
Dunaj	7.	754.3	3.0	jug. zap.	megla	1.0
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inomost	7.	753.8	6.0	zapad	več obl.	—

V Ljubljani barometer pada, temp. nižja — Sonce vzhaja ob 6.05, zahaja ob 18.12.

Vrtnice

visoke in nizke, v veliki izbiri, se dobe najceneje pri »Vrt« Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor.

Dr. Pavel Avramović
se je preselil
s Starega trga št. 30
v Franciškansko ulico št. 10
I. nadstropje, nad lekarno Piccoli
in tam redno ordinira
od 9. do 11. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. 725

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir in mestni stavbenik
Ljubljana, Gradišča 13.

Starbno podjeloje in tehniš. diarna za betonake, železobetonake in volne zgradbe, arhitekture ter vankovratne visoke zgradbe. 211
Izvedljiv. Projektiranje.



ERJAVEC & TURK

449 »pri Zlati lopati«
trgovina z železnino
(prej Hammerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7
nasproti križevniški cerkve.
Zaloga cementa in karbida.

Veli' a auto-delavnica in garaža

JOSIP JUG
sprejema vsakovrstna popravila od najmanjših do generalnih popravil. Postrežba točna, dela z jamčena. 320
Maribor, Tržaška cesta 16.

Trgovski lokal

v sredini mesta, tudi na dvorišču, eventualno prazna večja soba v I. nadstropju, se išče proti dobri najemnici.
Ponudbe na »poštini predal 160«.

Dobili smo velike količine klobukov

znamenitih svetovnih izdelkov
pravih Borsalino, Antica casa, J. Hickla sinova (Češko-slovaška)
in volnenih raznih oblik in barv.
Prodajamo po najnižjih cenah na veliko.
Glavni zastopnik za vso državo:
KOSTA NIKOLIC I DRUG
BEOGRAD, Kneza M hajlova, št. 18.

Jeklarna na Ravnah, Guštanj, Slovenija,

išče za takojšnji nastop 700

korespondentinjo

za slovensko (srbsko-hrvaško) in nemško korespondenco.
Pogovji: Jugoslovensko državljansko strojeopisje in vsaj nemška stenografija.
Prosto stanovanje s kurjavo in razsvetljavo na razpolago.

Obvestilo.

P. n. odjemalce vljudno obveščam, da vodim dosedanje tvrdo Schwab & Bizjak radi izstopa svojega bivšega družbenika g. D. Bizjaka že od meseca maja lanskega leta popolnoma samostojno ter bo obstojala tvrdka za naprej samo pod imenom

Drago Schwab, Ljubljana.

Potrudil se bom i v nadalje cenj odjemalce vsestransko zadovoljiti. K tvrdki spadajoči modni salon je pod spretnim vodstvom priznanega strokovnjaka g. Gombača, kateri si je pridobil z večletno prakso v inozemstvu vseh petrebnih zmožnostij.
Priporočam se za nadaljnjo naklonjenost
z vsem spoštovanjem

DRAGO SCHWAB
Ljubljana, Dvorni trg 3.

„Petovia“

usnjarska industrija d. d., Breg pri Ptuju,
sprejme takoj dva dobro vpeljana
potnika za prodajo civilnih čevljev.

Ozira se bo samo na ponudbe onih, ki so že v te stroki izobraženi. 760

Perfektna slovenska, srbo-hrvaška, nemška stenografinja in strojepiska

se išče za takojšen nastop za
Bankhaus Leo Lederer, Sombor (Bačka).